

Бектилди:
КР ССМнын 2020-жылдын
«_____» _____
№_____ буйругу менен

СТАНДАРТТЫК ОПЕРАЦИЯЛЫК ПРОЦЕДУРА АШКАЗАНДЫ ЖУУП-ТАЗАЛОО

Максаты: дарылоо жана диагностикалоо (ашказандагы ууларды, бактерияларды жана токсиндерди чыгаруу, жууп-тазалоо үчүн керектелген сууларды диагностикалоо).

Көрсөткүчтөр:

- курч мүнөздөгү уулануулар;
- дары-дармектердин чоң дозалары менен;
- аш болбоочу азык-түлүктөр менен;
- алкогольдук ичимдиктер менен;
- козу карындар менен;

Каршы көрсөтмөлөр:

- кызыл өңгөчтүн органикалык түрдө ичкерип кетиши;
- кызыл өңгөч менен ашказандын кансырашы;
- миокарда инфаркты, стенокардия, колко тамырынын аневризмасы;
- мээдеги кан айлануунун бузулушу;
- кекиртектин, кызыл өңгөчтүн жана ашказандын былжырлуу кыртышынын химиялык жактан катаал мүнөздөгү күйүп калуусу;
- калтыратмалар.

Жабдылышы: ашказанды жууп-тазалоо үчүн стерилизацияланган система, ал айнек түтүкчө менен бириктирилген эки жоон стерилизацияланган зонддон турат; 0,5-1 литр көлөмдөгү стерилизацияланган воронка; бөлмө температурасындагы (20° С) идиш (чака); 0,5-1 литр өлчөмдөгү чөмүч; жуулган сууларды куюу үчүн идиш (чылапчын); стерилизацияланган кол каптар; суу өткөрбөс фартук – 2 даана; көз айнек же калканча – 1 даана; стерилизацияланган вазелин майы же глицерин; ооз кергич; дезинфекциялоочу эритиндилер куюлган идиш.

Аракеттердин алгоритми:

1.Манипуляцияларга даярдык көрүү.

1. Бейтапка зарылчылыгы, манипуляциялардын жүрүшү, мүмкүн болгон көңүл айнуу, ошондой эле мурун аркылуу терең дем алуу менен басууга мүмкүн болгон кусуу сезиминин пайда болуусу тууралуу түшүнүк берүү;
2. Бейтапты психологиялык жактан даярдоо.
3. Бейтапка кайрылып, боло турчу процедуранын максатын жана жүрүшүн түшүнгөн же түшүнбөгөндүгүн тактоо, макулдугун алуу.
4. Зарыл болгон бардык жабдууларды даярдоо.
5. Алжапкыч тагынуу.
6. Колду жуу. Кол кап кийүү.
7. Бейтапкы стулга отургузуу, этияттык менен башын артка чалкалатуу.
8. Бейтапка алжапкыч тагындыруу.

9. Бейтаптын буттарынын жанына жуунду суулар үчүн чылапчын коюу.
10. Зонд киргизилүүчү аралыкты аныктап алуу (тулку бой узундугунан жүздү алуу, же эриндерден кулак көнчөгүнө чейин жана алдыңку курсак бетине чейин, мындай шартта, зонд тешиги селебесымак урчуктан төмөн болуусу керек).
11. Көз айнек же калканча кийүү.
12. Зондду киргизүү учурунда мурун менен дем алуу, шилекейди жутуп туруу керектигин, зондду тиштегилеп же тарткылоого болбой тургандыгын бейтапка түшүндүрүү зарыл.
13. Зонддун туюк жагына вазелин майын же глицерин сүйкөө.
14. Жууп-тазалоо үчүн багытталган системаны алып, бейтаптын оң капталына туруп, оозун чоң ачуусу керектигин айтуу.
15. Зонддун туюк жагын тилдин артына көмөкөйгө коюп, зондду жылдыруу үчүн бейтапка шилекейди жутуу зарыл экендигин түшүндүрүү.

Эскертүү:

-Эгерде зондду түртүп жылдырууда бейтап жөтөлүп баштап, дем алуусу кыйындай баштаса, бети көгөрүп чыкса, анда тезинен зондду сууруп алыңыздар да (зонд кекиртекке кирип кеткен, бир аздан соң кайра киргизиңиздер.

- Эгерде зондду киргизүү маалында бейтаптын кускусу келип баштаса, зондду киргизүүнү токтотуп, мурду аркылуу терең дем тартууну сунуштаңыз да, андан соң кайрадан иш-аракетти улантыңыз.

16. Зондду белгиленген чекке чейин киргизиңиздер.
17. Зондго воронканы бириктирип, андан соң бир аз кыйшайтып туруп ашказан тушуна чейин түшүрүңүз (бейтаптын тизесине чейин).

II. Манипуляцияларды аткаруу.

18. Воронкага суу куюу (0,5 - 1,0 л).
19. Воронканы акырындык менен бейтаптын ашказанынан жогору көтөрүү жана андагы суу өлчөмүн байкап туруу. Суу оозуна жакын калганда воронканы ыкчамдык менен бейтаптын тизесинен төмөн түшүрүү. Ашказан маңызы аралашкан суу кайрадан воронкага келип түшөт. Агып чыккан суюктук кирген суюктуктун өлчөмүнө тең келгидей болсун.

Эскертүү: Системага аба кирип кетпегидей болсун!

20. Воронканы чылапчындын үстүнө коюп, ичиндегисин төгүү.
Эскертүү: эгерде ашказандан чыккан суюктукту текшерүү керек болсо, анда жуунду суулардын биринчи порциясын капкактуу, маркировкаланган жана стерилизациядан өткөн банкага чогултуп, тиешелүү белгилерди койгондон кийин кимдир бирөө (жардамчы) аркылуу лабораторияга берип жиберүү.

21. Жууп-тазалоо процедурасын (18-20-пункттар) жуунду суулар тазаргыча кайталоо (10-12 литр суу пайдалануу).

Эскертүү: жууп-тазалоо учурунда такай жуунду сууларды текшерип жана бейтаптын абалына көз салып туруу зарыл!

Эгерде анда кандын издери пайда боло баштаса, жууп-тазалоо иштерин токтотуп, дароо дарыгерди чакыруу керек!

III. Манипуляциялардын аякташы.

22. Жууп-тазалоо аяктагандан кийин воронканы ажыратып, дезинфекциялоочу аралашмага салуу.
23. Калган суюктук толук агып түшмөйүнчө зондду чылапчынга салуу.
24. Зонддордун бирин этияттык менен ашказандан сууруп алып, дезинфекциялоочу аралашма куюлган идишке салуу.
25. Бейтап оозун чайкап, оозунун тегерегин салфетка менен сүртсүн.
26. Бейтаптын алжапкычын чечип дезинфекциялоочу аралашмага салуу.
27. Жуунду сууларга дезинфекция өткөрүү.
28. Бейтап психикалык жана физикалык жактан тынчсызданбагыдай болсун.
29. Калканчаны, алжапкычты жана кол каптарды чечип, дезинфекциялоочу аралашма куюлган идишке салуу.
30. Колдорду жууп, кургактаңыз.
31. Өткөрүлгөн манипуляциялар жөнүндө медициналык документтерге белги коюңуз.

Эскертүү:

- Эгерде бейтап эс-учун билбей жаткан болсо, жууп-тазалоо иштери үчүн Жанэ шприци пайдаланылат же кекиртекке алдын алуучу интубациялар өткөрүлгөндөй кийин жүргүзүлөт.
- Зонд жок болсо жууп-тазалоо иштери «стакан ыкмасы» аркылуу өткөрүлөт: 6-8 стакан суу ичилген соң бейтап эс-учу менен болсо көмөкөйдү дүүлүктүрүү жолу менен кусуу сунушталат. Бирок, бул ыкма, тагыраак айтканда ашказанды «стакан ыкмасы» аркылуу жууп-тазалоо негизи эле сунушталбайт.
- Ашказанды жууп-тазалоо иштери интраназалдык жол аркылуу киргизилген ичке зонд (0,3-0,5 см) аркылуу өткөрүлүшү мүмкүн, бул учурунда Жанэ шприцини 0,5 л өлчөмдөгү суу толтурулат да, ашказанга куюлуп, андан соң ушул эле шприц менен кайрадан сордуруп алынат.
- Уремия учурунда жууп-тазалоо иштери үчүн натрий гидрокарбонатынын 2-4% аралашмасы пайдаланылат.
- Ууланууга, тамак-аш токсинфекциясына шек туулса изилдөө иштерин өткөрүү үчүн жуундуу суулардын биринчи порциясын стерилизацияланган идишке куюп алуу. Курч мүнөздөгү экзогендик ууланууда жуундуу суулардын бириничи жана акыркы порцияларын таза идишке куюп алуу.
- Биринчи порцияны – белгисиз ууну аныктоо үчүн, акыркыны – ашказанды жууп-тазалоонун сапатын аныктоо үчүн.
- Куюлган жана агызып чыгарылган суу көлөмүн эсепке алуу зарыл.
- Жуундуу сууларга кан аралашып жаткандыгын байкаар замат кийинки иш-аракеттерди коррекциялап алуу үчүн процедураны токтото туруу.
- Ашказанды жууп-тазалоо учурунда жаш куракка тиешелүү зонддун диаметрин тандап алуу зарыл:

Жаңы төрөлгөнр ымыркай балага - 2-3 мм

3 айга чейин - 3-4 мм

3 жашка чейин - 5 мм

4-6 жашка чейин – 10 жыл.

Зонд. 3 айга чейин № 6, 8, 10 ашказан катетери, 3 жашка чейинки кичинекей балдарга – ичке зонд, андан улуулардыкы – жоон.

- Наристе баланын оозун шпатль менен ачып, бинт менен таңып коюу зарыл.
- Сууну воронкага куюу же шприцке тарттырып алуу.

Бир жолку куюлуучу суунун өлчөмү:

Жаңы төрөлгөн ымыркай балага – 20 мл

1-2 ай - 60-80 мл

5-6 ай - 100 мл

9-12 ай - 120-150 мл

2-3 жаш - 200-250 мл

6-7 жаш - 350-400 мл

- Суюктуктан кийин аба кирип кетип, ашказандагы суюктукту сордуруп чыгууга жолтоо боло тургандыктан шприцте (воронкада) болгон суюктуктун бардыгынын ашказанга кирип кетүүсүнө жол бербөө керек.

- Процедура өткөрүү үчүн суу-туз бузулууларын жана баш мээ шишигинин өнүгүүсүн алдын алуу максатында туз аралашмасын (натрий хлориддин изотоникалык аралашмасы, Рингер аралашмасы, аш тузу кошулган суу) пайдалануу, ошондой эле ашказанга куюлуп-чыгарылган суюктуктун өлчөмүн контролдоо зарыл.

- Баланын абалын контролдоо. Наристе балдардан поршенди алып салышпайт. Анын жардамы менен ашказандагы суюктукту чыгарышат.

- Процедурдан кийин баланы азыктандырууну убактылуу токтото туруу зарыл!

Алынган натыйжалар жана аларды баалоо: Жуунду суунун таза болуусу